

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindelig. (1. Pet. 1, 24.)

En ond Slægt begærer Tegn.

Da svarede nogle af de skriftkloge og Farisæerne ham og sagde: „Mester! vi ønske at se et Tegn af dig.“

Nogle skriftkloge og Farisæere forlanger „Tegn“ af Jesus. Tegn paa hvad? Paa hans gud-givne Magt og Myndighed til at sige og gøre, hvad han sagde og gjorde.

Der fortælles forud i samme Kap., at en besat, som var blind og stum, blev ført til Jesus; og han helbredte ham, saa at den stumme talte og saa. Og Skarerne, som saa det, forfædtedes og sagde: „Mon denne skulde være Davids Søn!“

Var det ikke Tegn nok? Skarerne synes jo da at have opfattet dette Under som et Tegn i den rigtige Retning. For øvrigt siges der ovenfor, at mange fulgte Jesus, og han helberedte dem alle.

Men om Farisæerne siges der, at da de hørte det (at den stumme talte), sagde de: „Denne uddriver ikke de onde Aander uden ved Beelzebul, de onde Aanders Fyrste.“

At der var sket et Under, noget overmenneskeligt, det kunde de ikke nægte, men tage dette Under, og de andre Undre, som Tegn, det vilde de ikke, og da der saa alligevel for Folks Skyld maatte gives en Forklaring af det overmenneskelige, saa er det, de siger, at Jesus uddriver de onde Aanders Fyrste.

De, der siges at have den udmundende og advarende dem imod selv at komme under den Ondes Magt og forherdes, saa er det, de begærer et „Tegn“ af ham.

Hvad Slags Tegn de ønskede, det er ikke let at vide, naar de ikke tog dette, at han helberede alle, som kom til dem og bad om Helbredelse, som Tegn; det er da ogsaa det samme, om vi ikke ved, hvad de ønskede.

Men vi skal mærke os det, at det er, en ond og utro Slægt, der forlanger Tegn. Det kaster Lys over, hvorfor Jesus gjorde Undre som Tegn paa sin Myndighed og paa, at han var den Fædrne lovede Messias.

Det var svært for Folket at gøre Oevergangen fra den gamle Pagts Ordning til det nye, som kom med Jesus, særlig fordi deres Ledere var Jesus imod, og disse beraabte sig paa Moses og Profeterne.

De, der saa fattede Tro til Jesus og vilde følge ham — vi kan nok kalde dem den gode og troende Slægt i Modsætning til den onde og utro Slægt — dem støttede og styrkede Jesus ved Tegn.

Det var ved Brylluppet i Kana i Galilæa, hvor Jesu første Disciple var med, han gjorde sit første Tegn, og „hans Disciple troede paa ham.“ Og saaledes fremdeles — Jesus gjorde sine Tegn til at styrke de svage, men ærlige Disciple, som vilde tro paa ham.

Og om vi kunde efterspore Tegnene ned igennem Tiderne, saa vilde vi finde, at Tegnene altid er brugt i Troens Tjeneste.

Tegnene er ikke Hovedsagen, de træder i Hovedsagens Tjeneste. At tro Gud paa hans Ord, det er Hovedsagen.

I vore Dage er der, i Almindelighed, Tegn nok i Kristendommens Virkninger, i dens Fremme af alt godt i Verden, i Synderes Frelse o.s.v.

De, der ikke vil se det, er en ond og utro Slægt, som Tegn vilde være spildt paa.

Den latinske Kirkebibel, Vulgata. Af H. P. Hansen.

Efter at Forfølgelserne var hørt op, og Fredens syntes grundfæstet over hele det romerske Rige, kom Tiden, da den gamle latinske Bibel, trængte til Revision. Det blev Kirkefaderen Hieronymus, der skulde udføre dette Arbejde, og han var i særlig høj Grad velskikket til det.

Han havde rejst viden om, og han var lydhør og vagtsom, hvor han vandrede, lærte Folk og Tungemaal, Sæder og Skikke at kende. Han iagttog i Galatien, at han lyttede til et Tungemaal, han havde hørt ved Mosel. Han havde kort sagt gennemvandet det meste af hele den da kendte Verden, før han satte sig hen til Udførelsen af sit store Arbejde.

Hans Fødeby var Stridon i Parmonia, ikke langt fra Nutidens Venedig, som da ikke eksisterede. Hans Uddannelse blev fuldendt i Rom, hvor han i Tyveårsalderen blev døbt. Derpaa begyndte hans Vandringer i Nord og Øst.

Han drog gennem Lille Asien til Antiokia, hvorfra han tog ud i den arabiske Ørken, hvor han opholdt sig fem Aar som Eneboer. Herfra vendte han atter tilbage til Antiokia, hvor han blev ordineret, drog videre til Konstantinopel, hvor det andet almindelige Kirkemøde da holdtes, og vendte saa hjem til Rom, hvor han blev Sekretær for Pave Damasus.

Da han blev forbogaet ved Valget af en ny Pave, forlod han „Vestens Babylon“, som han kaldte Rom, hans stolte og hvileløse Aand drog ham anden Steds hen.

Hans sidste og længste Opholdssted blev Bethlehem. Her fandt han den Hvile, han søgte, ikke Hvile fra Arbejde, men Hvile til Arbejde. Her var Frelseren født, og her var ogsaa Ydmygheden født. Det stolte og ærgerrige Hjerter, der kendte sin Maal af andre.

Den bitter i Sind over at se ringere Personer foretrukket for ham selv, besluttede at dvæle her.

Hieronymus's Hovedarbejde i Bethlehem var den ny Oversættelse af den latinske Bibel. Han havde staaet midt i kirkelig Virksomhed og kirkelig Strid. Nu hans Rejser var endt, blev han sig fuldt bevidst, hvor fuldstændig de dækkede den Grund, hvor Frelseren og Paulus havde levet. Nu han gav sig hen til sit Livs største Arbejde, var han i Besiddelse af de Kvalifikationer, der udkræves til Oversættelsen af Guds Bog. Man kan ikke let overvurdere denne Oversættelses Betydning, der strækker sig over et Aartusinde, i alle Tilfælde bør den ikke overses. Det er værd at lægge Mærke til, at hver Gang der i den følgende Tids Historie er Tale om Sjælens Grebthed og vækkende Bevægelser, der løftede Menneskene mod Gud, sporer vi Virkninger af den latinske Bibel.

Det var saaledes Tilfældet i det første kristne Aarhundrede i Northumbrias Historie, da Beda tilegnede den mest gløvede Kong Ceolwulf sin Kirkehistorie og fremhæver den Alvor og Iver, hvormed han saa „villigt laaner Øre til Guds Ord.“ Beda fortæller ogsaa, at der i hans Dage var Disciple af Theodore og Hadrian, der var lige saa fortrolige med den græske og latinske Tunge som den, hvori de var født. Der var heller ikke, fortsætter han, lykkeligere Tider, siden Englænderne kom til Britannien.

Kærligheden til den gamle latinske Kirkebibel trængte dybt ned i den engelske Folkesjæl, ikke snævrt og ensidigt, den holdt Skridt med hin Tids Kendskab til Videnskab og Kunst, ja over al anden Kundskab indtog Bibelstudiet den første Plads, hvad der hidrog til at give hin

Tids Kristendom et kendeligt Præg.

Indtil denne Dag er en latinsk Bibel, skrevet i England og en Gave fra en engelsk Biskop til Paven, den saakaldte Codex Amiatinus, der nu opbevares i Florens, anset som staaende over alle andre kendte latinske Haandskrifter i Henseende til Tekstens Renhed.

Denne Gave blev overrakt Paven ved Aar 700. Hundrede Aar senere overrækker Aleuin, hin Tids mest lærde Englænder, Karl den Store i Anledning af dennes Krøning en pragtfuldt skrevet og illumineret Bibel, ledsaget af et Brev, der endnu er værd at læse:

Jeg har i længere Tid tænkt over, hvilken Gave jeg skulde byde dig, ikke værdig din kejserlige Magts Glans, og en, som kunde øge Rigdommen af dine kongelige Skatte. Jeg vilde nødig, at medens andre maatte give alle Slags rige Gaver, skulde min stakkels Aand forblive ligegyldig og ørkesløs og Budbringeren fra en saa ringe Person som mig ikke fremstille sig for dig med tomme Hænder. Under Helligaandens Vejledning fandt jeg omsider paa en Gave, som det sømmer sig for min Karakter at bringe, og som det ikke vil være uværdigt for din Visdom at modtage. Jeg kan ikke ofre dig noget mere værdigt dit store Navn end den Bog, som jeg nu sender, de hellige Skrifter, indbundet i eet Bind, omhyggeligt revideret med min egen Haand. Det er den bedste Gave, som mit Hjertes Hengivenhed i din Tjeneste og mit Ønske for Udbredelsen af din Glans har været i Stand til at finde.

Den Sød, der var saet i det latinske Sprog, spirede frem i Angelsaksisk, Gammelsaksisk og Gallisk, saa der, da det tiende Aarhundrede oprandt, var kendeligt Tegn paa, at der var i Færd med at danne sig Sprog, som havde en Fremtid for sig, naar begge de Sværd var brudt i Middellænderens første Bølge.

Og sammen med det græske Ny Testament, Rennessansen gav Kirken i Hænde, blev Vulgata de Rustkamre, hvorfra Reformatorerne hentede Vaaben i Kampen, ikke blot mod Tidens Van-skelligheder og Overtro, men navnlig ogsaa mod Pavekirken Vrangfare og Aandstyranni.

I var godt paa Vej; hvo standede eder? (Gal. 5, 7.)

Det vilde være sørgeligt, om disse Ord til Galaterne skulde, i en nær Fremtid, kunne findes anvendelige paa vor kære Forenede Kirke. Og dog forekommer det mig, at meget af det, der i den senere Tid er fremkommet i Forhold til Skolesagen, og Sprogspørgsmaalet, peger stærkt i den Retning.

Der er jo nogle, som siger, at bliver Skolen ikke flyttet, saa bliver det Samfundets Død; og det af flere Grunde. For det første mener man, at Skolen er faldefærdig. Det er der dog vist fag eller ingen, der virkelig tror. Jeg har nylig været i Blair og benyttede da Lejligheden til at tage Skolen i Øjesyn. Jeg kunde ikke se, at der er nogen særlig Fare for, at den skal falde. Der-til er den baade for lang og for bred. Og da jeg ingen større Revner kunde finde i Muren, og heller ingen Steder, hvor Stenene har begyndt at smuldre, saa tænkte jeg, at om Verden staa i Hundrede Aar, mon saa ikke den Bygning ogsaa staaar der fremdeles?

Ganske vist vil det koste en Del at faa Bygningen sat i Stand indvendig, og at faa bygget hvad mere, der maatte trænges til; men det bliver dog kun lidt i Forhold til, hvad det vilde koste at bygge en hel ny Skole et andet Sted.

Men Skolen er jo ikke „up-to-date.“ Nej, vist er den ikke det. Og det har den jo ikke været i mange Aar. Men hvad gør

man ved større Skoler eller ved vore Statsuniversiteter? Man flytter dem da ikke et andet Sted hen, fordi en Bygning bliver gammel. Nej, man bygger nye ved Siden af, og saa bringer man de gamle til hvad de er skikket til. Kan vi ikke gøre ligesaa?

Jeg har hørt, at Harlan byder \$90,000.00 for at faa Skolen der-til. Dog forstaar jeg, at disse \$90,000.00 bestaar ikke i Penge men i et Stykke Land, der regnes til \$1,000.00 per Acre, og hvorpaa der ligger en gammel, tom Skole. Men skal Skolen i Blair kasseres, fordi den er gammel, saa bryder vi os vel ikke om at faa en gammel Skole et andet Sted. En saadan Gave bliver vi ikke rige af.

Og skal vi altsaa begynde paa bar Bund, saa vil vel de tre Hundrede Tusinde, man har talt om, ikke engang slaa til, eftersom Bygningsmateriale og Arbejdsløn bliver ved at stige. Men jeg maa spørge: Ser det saaledes ud i den forenede Kirke for Tiden, at vi kan have noget Haab om, at disse Penge kan samles? Jo, man siger, at Enighed gør stærk. Det saa vi under Gældsindsamlingen. Det er ogsaa sandt nok. Men lige saa sandt er det, at Uenighed gør svag; og det ser næsten ud til, at vi har mest af det sidste for Tiden. Og Uenigheden vil vel desværre vedblive, hvad enten Skolen bliver flyttet eller ikke. Derfor er denne Sags Opkomst en Ulykke for Samfundet.

Med Hensyn til Sprogspørgsagen er det klart, at Udviklingen gaar i samme Retning. Vi har gjort den Erfaring her i vor Menighed, at medens Stormen stod paa, var alles Sind og Tanker optaget deraf, og det vilde næppe have været muligt at staa sammen om nogen god Sag. Men siden Sprogspørgsmaalet blev ordnet, og Sindene blev stille, da kan jeg bevidne, at Guds Rige har haft Fremgang iblandt os, og Menneskesjæle er vundet for Gud og hans Menighed. Hvad der

Folks Sind og Tanker, og hvorom vi beder Gud, er, at der maa blive mere aandeligt Liv i selve Menigheden, og at vi som den eneste dansk lutherske Menighed i Denver maatte blive en Hjælp i kristelig Henseende for de mange Tusinde Danske, der findes i denne store By, og som ikke tilhører nogen hverken dansk eller engelsk Kirke. Vi har ogsaa begyndt at tage det engelske Sprog i Brug iblandt os; men vi vil hverken skade os selv eller hindre Troslivet i Menigheden for den Sags Skyld. Det har vi ikke Raad til.

Jeg har nylig hørt en af vore Præster, som kommer meget omkring i vort Samfund, sige, at der er saare lidt Trosliv omkring i Menighederne; og det er desværre nok sandt. Maatte der dog mere almindeligt fra Guds Folk komme til at lyde et Raab til Herren vor Gud om Sjæles Frelse; saa blev der maaske mindre Tid til Kirkepolitik og mindre Tale om at lægge vore gamle, erfarne Præster paa Hylden. Vi behøver alle vore alvorlige Præster, hvad enten de er gamle eller unge.

Hvordan det vil komme til at se ud, naar vi kommer over det Virvar, vi nu er inde i, ved kun Herren; men lad os ikke tabe af Sigte Samfundets Maal og Opgave, som jo er, og sikkert for lange Tider vil vedblive at være, at drive Mission blandt det danske Folk i Amerika. At den Gerning særlig af Herren er lagt hen til vort Samfund tror jeg for vist. Vi lever i en ond Tid, hvor Vantro og Ugudelighed sidder i Højsædet, og det ikke mindst blandt vort danske Folk. Ja, om nogle kan det med Sandhed siges, at de plages ilde af Hofmodsaanden, og de lægger ikke engang Skjul derpaa. Men saaledes skulde det ikke være blandt Guds Folk. Vi skulde jo være Lys og Salt i Verden. Men skal det lykkes, saa maa vi lære mere og bedre daglig at gaa

i den Helligaands Skole og lære at blive ærlige og sande i hele vor Omgængelse. Saa kan Herren bruge os i sin Gerning til Sjæles Frelse, og saa ordner Sprogspørgsagen sig selv uden at gøre nogen Fortrød.

Med Hensyn til Skolesagen tror jeg, vi gør bedst i at fortsætte, hvor vi har begyndt — med Tiden Krav for Øje baade hvad Lærere og Skolebygninger angaar. Er vor Skole for lille, saa kasserer vi ikke, hvad vi har, men bygger tidsvarende Bygninger ved Siden af. Saa er jeg sikker paa, vi køber ikke i Staa; ej heller bliver vi standset i Løbet.

Til Past. Neve kunde jeg have lyst til at sige: Er Deres Moder født og opvokset i Danmark, saa hun er dansk, og Dansk er hendes Tungemaal, hvordan kan De da skrive offentlig, at Deres Modersmaal ikke er Dansk alene, begrundet paa at De selv taler baade Dansk og Engelsk? Thi om De kunde tale flere andre Sprog, men ikke et Ord Dansk, saa er jo alligevel Deres Modersmaal Dansk. Og De vil da vel ikke sige, at om De rejste til Kina og blev dygtig til at tale det kinesiske Sprog, at Kinesisk da ogsaa var Deres Modersmaal.

Lars Andersen, Denver, Colo.

Nogle Ord om afdøde Pastor J. C. Gundersen. (A. J. Dahm.)

Efter hvad vi læser i Danskeren for 18. Febr., er Pastor J. C. Gundersen afgaaet ved Døden den 29. Januar 1920.

Da jeg har kendt denne Mand fra den første Dag af, da han begyndte sin Skolegang ved Augsburg Seminarium, Minneapolis, Minn., -og været sammen med ham der i mange Aar og siden af og til mødt ham her og der, saa føler jeg Trang til at fortælle noget om ham, fordi jeg tror og haaber, at det kan være til Gavn for flere, at de faar noget at vide om ham.

Ved Augsburg Seminarium var der mere end 10 Gange saa mange norske Elever som der var danske. De faa danske, som fandtes ved denne Skole, blev snart kendt med hverandre, og de norske Elever plejede ogsaa at lægge nok saa vel Mærke til hver enkelt af os danske, og der plejede at være et godt og broderligt Forhold mellem os, og vore Lærere gjorde aldrig Forskel paa os paa Grund af Nationalitetsforskellen.

Student Gundersen eller Nielsen, som man dengang kaldte ham (Hans Fader hed Niels Gundersen, og i Daaben havde han faaet sin Faders Fornavn, men tog siden Efternavnet, fordi der var saa mange Studenter og Præster, der hed Nielsen), var meget anset og afholdt af alle baade Lærere og Elever, fordi han var saa bund- og grundærlig og samvittighedsfuld og saa sjælden flittig til at hænge i med sin Læsning. Saa opdagede man ogsaa, at han havde en sjælden Evne til at udtrykke sig paa Rim baade i det danske og det engelske Sprog. Da han havde været paa Skolen en 4 eller 5 Aar, begyndte han at skrive Salmer, som fra Tid til anden stod at læse i „Dansk luthersk Kirkeblad.“ Een af disse begyndte saaledes:

Søde Jesus, i mit Hjerte
Beder jeg dig lyse op.
Over Synden Sorg og Smerte
Føl jeg fra Taa til Top.
Men til dig jeg slaar min Lid,
Herre, gør mig stærk til Strid,
Jesus, jeg paa dig vil stole,
Lad mig gaa i Aandens Skole.

I 1889 tog han sin Eksamen til Præst ved Augsburg Seminarium, og kort før havde han faaet Bogen: „Herren ser dine Veje“ trykt. Denne var skrevet paa Rim fra Begyndelsen til Enden. Flere Blade roste denne Bog. Et enkelt Blad kritiserede den noget haardt. Jeg mener, at hans Forsøg var, som Pastor P.

Kjølhede skrev i „Kirkelig Samler“ helt lovende. En fattig Student, der i mange Aar havde arbejdet haardt for at komme igennem en langvarig Skoletid, havde tjent Pengene dertil med Hænderne i Sommerferien og havde læst forfærdelig haardt i Skoletiden, og som endda ved Siden deraf havde faaet skrevet en Bog paa Vers med flere Hundrede Oktavsider i, han havde ogsaa Betingelser for siden at kunne skrive mere, om Gud gav han Liv og Helbred. Han var født med en Digternatur i sig. Han gik ogsaa paa Skole i den Hensigt at blive udviklet gennem Studium, saa han kunde skrive Bøger siden hen i Livet. Han havde en meget stærk Interesse for, at han selv og andre Mennesker maatte naa den evige Salighed; men han tænkte mere paa at komme til at fremme Guds Riges store Sag, som Forfatter end som Præst. Han blev Præst, og i denne Stilling har han ogsaa tjent Guds Riges Sag efter Evne og Lejlighed. Han vidste en ikke lille Del ud af Bøger, og han kunde holde Prædikener med et godt Indhold; men han havde ikke nogen kraftig Stemme. Han havde et Hjertet med en stærk Følelse i overfor andres Nød og Trang. Han havde en ikke saa hel lille Livserfaring i 1892, da han blev ordineret ved Aarsmødet i Council Bluffs, Iowa. Hans Livshistorie (Vita), som blev oplæst ved Ordinationen sad jeg og andre og hørte paa. For godt et Aars Tid siden læste jeg den igen i „Dansk luthersk Kirkeblad“ for 1892. Det kunde vistnok blive til Nytte for Lærerne, om denne Livsskildring fra hans egen Haand ingen blev trykt i Kirkebladet nu, siden han er død og borte.

Hvad der var historisk og især litteraturhistorisk havde Gundersen let ved at lære, da han var Student. Engang da Studenterne i 4. Græskklasse skulde skrive en Stil om en Digters Kald og Opgave, sagde Læreren, at Gundersens Stil var den bedste af alle Stilene paa Grund af det Stof, der var i den. Stilen viste, at han havde tænkt meget over Sagen, og at han var et længere Stykke inde i den, end nogen anede.

Sprogene døjede han mere med at lære; men han heng i med stor Flid det ene Aar efter det andet, til han kom helt igennem den verdslige og den bytestamentlige Græsk, som blev fordret til Studentereksamen. Norsk, Engelsk og Tysk kom han ogsaa helt igennem med; men han maatte give Latinen op, da han havde arbejdet med den et Aar. I alle andre Fag havde han Kundskaber nok til at kunne tage sin Studentereksamen, men da Latinen manglede, saa kunde han ikke være med at tage Eksamen. Dette gjorde ham ondt; men i alt andet var han dygtig nok og i Historie mere dygtig end det behøvedes. Paa Grund af sine store Flid blev han baade elsket og højt agtet af alle Lærere og medstudierende. De beundrede, at han kunde naa saa langt i Sprogene, som han naadede. De vidste jo, at han var 26 Aar gammel, da han begyndte paa Græsk, og at han alligevel naadede helt igennem viste jo, at han havde slidt meget haardt. Følgende Vers skrev han ogsaa derom:

Paa Skolebænken Studenten sidder
Ej nogen aner, hvad Fyren li-
der,
Som ikke selv har paa Bænken
sid't.
Jeg ved ej, om jeg kan alting
nævne,
Der er saa mangen en Knold at
jævne.
Han skal afslibes og dannes lidt.
Græsk og Latin, I kan tro, det
smager,
Han skriver Gloser, saa at det
knager;
Men dem at lære han har ej Tid,
I Grammatikken han ses at blade,